

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: A. Maria)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Budăi, V. Mihaila, I. Cotruță)

ÎNCHEIERE

24 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Pro Sano” împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului de Stat al Muncii cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică,
împotriva deciziei din 21 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 28 noiembrie 2018, SRL „Pro Sano” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului de Stat al Muncii cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 9 514,19 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că la 22 martie 2018 a fost efectuat un control de către inspectorii muncii Sabina Didic și Ungureanu S.

A specificat că, prin procesul-verbal de control s-a pretins a fi depistate următoarele încălcări: neacordarea concediului pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani angajatei Buda (Godorogea) Natalia în baza cererii acesteia, neachitarea îndemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă angajatei Buda (Godorogea) Natalia în temeiul certificatelor de concediu medical nr. 2672294 din 23 martie 2017, nr. 2596270 din 13 aprilie 2017, nr. 2672513 din 20 aprilie 2017 și nr. 672513 din 20 aprilie 2017.

Totodată, a menționat că, la 22 martie 2018 de către inspectorul de muncă Sabina Didic a fost întocmit un proces-verbal contravențional, în baza art. 55 alin. (1) lit. e) și g) Cod Contravențional. Cauza contravențională intentată în privința „Pro Sano” SRL a fost remisă către Judecătoria Chișinău spre examinarea în fond.

În acest sens, a relatat că, „Pro Sano” SRL era în imposibilitate de a-și apăra și reprezenta de sine stătător interesele fără a apela la un avocat. În scopul întocmirii referinței, reprezentării și apărării intereselor „Pro Sano” SRL a fost încheiat contractul de asistență juridică cu Biroul Asociați de Avocați „Lex Force” în persoana avocatului Aureliu Scorțescu.

Astfel, a comunicat că, suma contractului de asistență juridică conform bonului de plată este de 9 514,19 lei. Onorariul stabilit include: 18% impozit pe venit; studierea procesului-verbal și constatarea încălcărilor; întocmirea și

depunerea contestației; participarea la examinarea cazului și întocmirea susținerilor orale.

A precizat că, prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani cauza contravențională intentată în privința „Pro Sano” SRL în baza art. 55 alin (1) lit. e) și g) Cod contravențional a fost încetată.

În aceeași ordine de idei, a punctat că CtEDO a apreciat costul unei ore de lucru a avocatului luând în calcul recomandările Uniunii Avocaților din Republica Moldova. Aparent, CtEDO a considerat rata pe oră de 50- 60 euro rezonabilă, însă, anul 2008 într-o cauză complexă, a acceptat și rata de 100 euro pe oră pentru lucrul unui avocat din Republica Moldova (Oferta Plus SRL c. Moldovei, 12/02/2008).

A mai indicat că, stabilind dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, CtEDO a luat în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt și de drept puse în discuție, (Manole și alții c. Moldovei, 13/07/2010, § 11).

A mai invocat că, recomandările uniunii Avocaților privind onorariul avocatului sunt de la 50 până la 150 euro/ora. Deși cazul în care a pledat avocatul este unul puțin cunoscut, fiind abordate tehnici procedural noi, ca ridicarea excepției de neconstituționalitate după devenirea hotărârii judecătorești definitive, onorariul stabilit de părți și aplicat la examinarea cauzei nu este unul exagerat de mare, fiind chiar mai jos de mediu.

A menționat că, un diapazon rezonabil și recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaților din Republica Moldova este între 50 și 150 euro/oră, deși avocații sunt absolut liberi să-și stabilească tarifele orare și în afara diapazonului menționat. Stabilirea unor tarife orare mai mari de 150 euro/oră sau mai mici de 50 euro/oră va depinde exclusiv de înțelegerea părților.

Totodată, a indicat că conform pct. 3 din Hotărârea de Guvern nr. 788 din 07 octombrie 2013 s-a stabilit, că Inspectoratul de Stat al Muncii este persoană juridică, dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova și cu denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit. Conform art. 12 a Legii nr. 140 din 10 mai 2001, finanțarea și asigurarea tehnico-materială a activității Inspectoratului de Stat al Muncii se efectuează din contul mijloacelor prevăzute în legea bugetului de stat pentru anul corespunzător și din alte surse neinterzise de lege. Toate cheltuielile de asistență juridică pe dosarul contravențional au fost reale, necesare și rezonabile și într-o conexiune nemijlocită cu acțiunile ilegale a organului constatator și agentului constatator.

A solicitat încasarea în mod solidar de la Inspectoratul de Stat al Muncii și Ministerul Finanțelor în beneficiul SRL „Pro Sano” a sumei de 9 514, 19 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Ulterior, SRL „Pro Sano” a depus o cerere de concretizare a acțiunii, solicitând încasarea în mod solidar de la Inspectoratul de Stat al Muncii și Ministerul Justiției a sumei de 9 514, 19 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 17 august 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea reclamantului privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică a fost admisă parțial. S-a încasat de la Inspectoratul de Stat al Muncii în beneficiul SRL „Pro Sano” suma de 3 500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Pro Sano” împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului de Stat al Muncii cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 19 august 2020, în termenul legal, Inspectoratul de Stat al Muncii a declarat apel împotriva hotărârii din 17 august 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea hotărârii, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată. A indicat că, motivele de fapt și de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoștință cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2020, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de directorul Stăvilă Dumitru, în interesele apelantului Inspectoratul de Stat al Muncii. S-a comunicat apelantului Inspectoratului de Stat al Muncii, că necesită să prezinte, în cancelaria Curții de Apel Chișinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, și că i se acordă termen de 15 zile din momentul recepționării prezentei încheieri să lichideze neajunsurile menționate. S-au adus la cunoștință despre urmările art. 369 alin.(1¹) CPC, ce survin în urma neexecutării prezentei încheieri (f.d.142-143).

La data de 23 noiembrie 2020, Inspectoratul de Stat al Muncii a înlăturat în termen neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel, și a depus apelul motivat.

Prin decizia din 21 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii, și s-a menținut hotărârea din 17 august 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin prisma art. 1398 alin. (1), 1405 alin. (1) Cod civil, art. 2 alin. (1), art. 3 alin. (1) lit. c) și d), 7 lit. d), 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 94 alin. (1), 96 alin. (1), (11) CPC, Colegiul a considerat că prima instanță legal și întemeiat a conchis în favoarea temeiniciei parțiale a acțiunii, dispunând încasarea de la Inspectoratul de Stat al Muncii în beneficiul „Pro Sano” SRL a sumei de 3 500 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică. În rest cererea fiind respinsă ca neîntemeiată.

Cu referire la argumentele apelantului precum că prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, și anume că nu a ținut cont de faptul că procesul-verbal de control, în baza căruia a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nu a fost contestat în procedura contenciosului administrativ și este la moment în vigoare, că prevederile legale prevăzute de Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 nu sânt aplicabile la caz și că Inspectoratul de Stat al Muncii nu este subiect al răspunderii în baza acestei legi, că nu este demonstrat că inspectorii de muncă au acționat ilicit, deoarece prin hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Râșcani din 17 octombrie 2018, a fost încetată cauza contravențională intentată în privința SRL „Pro Sano” în legătură cu lipsa faptului contravenției, Colegiul a reținut că instanța de judecată a constatat cert că, inspectorul de muncă la întocmirea procesului-verbal nr.C-2018-PVC-234/1 din 22 martie 2018 cu privire la contravenție în privința SRL „Pro Sano” a admis încălcarea prevederilor art. 425 și 441 din Codul contravențional încălcări ce duc la

încetarea procesului contravențional, or potrivit art. 123 alin. (3) din Codul de procedură civilă, sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunțat sentința numai dacă aceste acte au avut loc și numai în măsura în care au fost săvârșite de persoana în cauză.

Respectiv, Colegiul a remarcat faptul că din materialele cauzei rezultă cu certitudine că acțiunile agentului constator din cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii urmează a fi apreciate ca acțiuni ilicite în sensul art. 2 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 și în baza acestui articol SRL „Pro Sano” urmează a fi despăgubit, în situația în care s-a constatat că există o hotărâre judecătorească irevocabilă de încetare a procesului contravențional, iar potrivit art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă, iar art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 ianuarie 1998 prevede inter alia că, prejudiciul material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspunderea contravențională de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

La 11 februarie 2021, Inspectoratul de Stat al Muncii, a depus cerere de recurs, prin care au solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 ianuarie 2021 și a expedit-o participanților la proces la 02 februarie 2021 (f.d. 187).

Astfel, recursul declarat la 11 februarie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 24 februarie 2021 instanța de recurs a comunicat intimatului recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 199).

Până la examinarea cauzei, nu a fost depusă referință la cererea de recurs prin care intimații să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Examinând temeiurile recursului declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Inspectoratul de Stat al Muncii, împotriva deciziei din 21 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat